

3.2 อำเภอพิมาย

3.2.1 ประวัติความเป็นมา

อำเภอพิมาย เป็นอำเภอที่มีขนาดใหญ่อำเภอหนึ่ง เดิมมีชื่อเรียกว่า “อำเภอเมืองพิมาย” ซึ่งมีฐานะเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ. 2443 โดยมีขุนขจิตสารกรรม ตำแหน่งนายอำเภอคนแรก เมื่อปี พ.ศ. 2454 สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ 5 หรือสมเด็จพระพันปีหลวงได้เสด็จประพาสเมืองพิมายและได้เสด็จพักผ่อนที่ไทรงาม คณะกรรมการเมืองพิมายได้พร้อมกันรับเสด็จ โดยจัดสถานที่ประทับที่ลำน้ำตลาด ซึ่งเรียกว่า “วังเก่า” และได้ปรับปรุงถนนสายต่าง ๆ ในบริเวณที่ตั้งอำเภอให้สะอาดสวยงามเป็นจำนวนทั้งสิ้น 6 สาย และได้ตั้งชื่อถนนเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ คือ ถนนจอมสุดาเสด็จ ถนนวนปรารงค์ ถนนอนันตจินดา ถนนบุษยจันทร์ ถนนราชชนนี และถนนจวนเก่า ปี พ.ศ. 2457 ได้สร้างที่ว่าการอำเภอพิมายบริเวณด้านตะวันออกเฉียงเหนือด้านใต้ของปราสาทหินพิมาย และทางราชการได้ตัดคำว่า “เมือง” ออกเมื่อปี พ.ศ. 2483 และให้เรียกว่า “อำเภอพิมาย” จนถึงปัจจุบัน และมีนายทองสุข ปริธรรมมา ดำรงตำแหน่งนายอำเภอคนปัจจุบัน

3.2.2 ที่ตั้งอำเภอ อาณาเขต ขนาดพื้นที่

อำเภอพิมายมีพื้นที่ทั้งหมด 896,871 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดนครราชสีมา มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้ ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอโนนแดง และอำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอชุมพวงจังหวัดนครราชสีมา ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอห้วยแถลง และอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอโนนสูง และอำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

3.2.3 ลักษณะภูมิประเทศและลักษณะทางภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอพิมาย โดยทั่วไปพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ทางตอนเหนือมีความสูงจากระดับน้ำทะเลน้อยกว่า 200 เมตร มีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น และมีที่ราบลุ่มบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตร มีสภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย บริเวณที่เป็นที่ราบลุ่มทางตอนเหนือของอำเภอจึงนิยมใช้เป็นที่ทำนา ส่วนทางตอนใต้มีลักษณะพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย มันสำปะหลัง เป็นต้น

สภาพอากาศตลอดทั้งปี มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน - กันยายน และฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม – มกราคม

3.2.4 ลักษณะด้านเศรษฐกิจ

1) การประกอบอาชีพ จากข้อมูลพื้นฐานพบว่าประชากรในเขตอำเภอพิมายโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน ทำการประมง ปลูกสัตว์ รองลงมา คือ การประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

ตารางที่ 100 แสดงการประกอบอาชีพของประชากร อำเภอพิมาย

อาชีพ	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ไม่มีอาชีพ	1,914	2,783	4,697
นักเรียน	8,894	8,756	17,650
นักศึกษา	651	885	1,536
ทำนา	10,885	11,683	22,568
ทำไร่	1,712	1,658	3,370
ทำสวน	118	117	235
ประมง	3	1	4
ปศุสัตว์	60	52	112
รับราชการ	737	689	1,426
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	51	34	85
พนักงานบริษัท	301	322	623
รับจ้างทั่วไป	10,019	9,283	19,302
ค้าขาย	1,625	1,999	3,624
ธุรกิจส่วนตัว	153	119	272
อื่นๆ	2,514	3,158	5,672
รวมทั้งสิ้น	39,637	41,539	81,176

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอพิมาย (2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงจากการสำรวจนี้ อาจไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านได้

2) รายได้ จากข้อมูลพบว่าในพื้นที่อำเภอพิมาย มีรายได้เฉลี่ยของประชากรอยู่ที่ 52,938.31 บาท ต่อคนต่อปี ซึ่งพื้นที่ที่มีรายได้เฉลี่ยสูงสุด คือ พื้นที่ตำบลนิคมที่มีรายได้เฉลี่ย 62,390.37 บาทต่อคนต่อปี รองลงมา คือ ตำบลในเมืองมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 61,712.11 บาทต่อคนต่อปี และพื้นที่ที่มีรายได้เฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ตำบลธารละหลอด มีรายได้เฉลี่ย 40,816.34 บาทต่อคนต่อปี

ตารางที่ 101 แสดงรายได้ของประชากรจำแนกเป็นรายตำบล อำเภอพิมาย

ลำดับ	พื้นที่ตำบล/เทศบาล	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)
1	ในเมือง	61,712.11
2	สัมฤทธิ์	49,940.93
3	โบสถ์	44,055.59
4	กระเบื้องใหญ่	51,335.69

ตารางที่ 101 แสดงรายได้ของประชากรจำแนกเป็นรายตำบล อำเภอพิมาย (ต่อ)

ลำดับ	พื้นที่ตำบล/เทศบาล	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)
5	ท่าหลวง	57,239.94
6	รังกาใหญ่	57,448.98
7	ชีวาน	43,868.38
8	นิคมสร้างตนเอง	62,390.37
9	กระซอน	52,525.01
10	ดงใหญ่	48,656.93
11	ธารละหลอด	40,816.34
12	หนองกระเทียม	53,379.15
เฉลี่ยรายได้ต่อคนต่อปีของประชากรในพื้นที่		52,938.31

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอพิมาย (2554)

3) รายจ่าย จากข้อมูลพบว่าในพื้นที่อำเภอพิมายมีค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภครวมทั้งอำเภอจำนวน 2,532,305,314 บาทต่อปี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อข้าวสาร ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนมกรุบกรอบ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ค่าการเดินทาง (น้ำมันรถ ค่าโดยสาร) ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ บัตรเติมเงิน ค่าบันเทิง หวย และการพนัน ค่านูหรี เหล้า ยาสูบ และอื่น ๆ ในขณะที่รายจ่ายเพื่อต้นทุนในการผลิตรวม จำนวน 4,227,268,280 บาทต่อปี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ค่าสารเคมีเพื่อการผลิต ค่าจ้าง ค่าแรงงาน ค่าเช่า และค่าเครื่องจักรต่าง ๆ

ตารางที่ 102 แสดงรายจ่ายภาพรวมของประชากรจำแนกตามประเภทของรายจ่าย อำเภอพิมาย

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน(บาท)
ค่าพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	178,700,391
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	178,700,391
ค่าสารเคมีเพื่อการผลิต	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	244,780,001
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	244,780,001

ตารางที่ 102 แสดงรายจ่ายภาพรวมของประชากรจำแนกตามประเภทของรายจ่าย อำเภอพิมาย (ต่อ)

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน(บาท)
ค่าจ้าง ค่าแรงงาน ค่าเช่า	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	144,310,610
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	144,310,610
ค่าเครื่องจักรต่าง ๆ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	3,659,477,278
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	3,659,477,278
ค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้อข่าวสาร	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	238,682,412
	จำนวนรวม	238,682,412
ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	709,070,265
	จำนวนรวม	709,070,265
ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนม กรุบกรอบ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	129,303,947
	จำนวนรวม	129,303,947
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	101,358,702
	จำนวนรวม	101,358,702
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	54,257,150
	จำนวนรวม	54,257,150
ค่ารักษาพยาบาล ค่ายา	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	57,109,689
	จำนวนรวม	57,109,689
ค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษา	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	184,926,807
	จำนวนรวม	184,926,807

ตารางที่ 102 แสดงรายจ่ายภาพรวมของประชากรจำแนกตามประเภทของรายจ่าย อำเภอพิมาย (ต่อ)

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน(บาท)
ค่าการเดินทาง (ค่าน้ำมันรถ ค่าโดยสาร)	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	408,709,137
	จำนวนรวม	408,709,137
ค่าน้ำ ค่าไฟ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	167,824,607
	จำนวนรวม	167,824,607
ค่าโทรศัพท์ บัตรเติมเงิน	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	89,366,708
	จำนวนรวม	89,366,708
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	89,311,096
	จำนวนรวม	89,311,096
ค่าบันเทิง หวย และการพนัน	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	27,646,735
	จำนวนรวม	27,646,735
ค่าบุหรี เหล้า ยาสูบ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	35,246,640
	จำนวนรวม	35,246,640
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	239,491,419
	จำนวนรวม	239,491,419
รวมทั้งหมด		6,759,573,594

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา (2553)

4) หนี้สินและเงินออม ข้อมูลจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจังหวัดนครราชสีมา ประจำปี พ.ศ. 2553 พบว่าในพื้นที่อำเภอพิมาย ประชากรมีหนี้สินเฉลี่ย 9,485.56 บาทต่อคนต่อปี พบว่าเกษตรกรอำเภอพิมายกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เป็นเงินทั้งหมด 195.2 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินกู้เพื่อการประกอบอาชีพจำนวน 66.1 ล้านบาท กู้เพื่อการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 33.7 ล้านบาท และกู้เพื่อการชำระหนี้ระบบและอื่น ๆ จำนวน 76.1 ล้านบาท

5) กลุ่มองค์กร

ก. กลุ่มองค์กรชุมชนและองค์กรทางสังคมที่เข้มแข็งในพื้นที่อำเภอพิมาย มีกลุ่มประเภทกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสตรีแม่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 103 แสดงกลุ่มองค์กรในพื้นที่อำเภอพิมาย

ชื่อกลุ่ม	สมาชิก	กิจกรรมหลัก	ชื่อประธานกลุ่ม
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	24 (กลุ่ม)	ออมทรัพย์รายเดือน เพื่อเป็นกองทุน หมุนเวียนและสวัสดิการชุมชน	นางสมบัติ โชติกลาง หมู่ 1 ต.กระเบื้องใหญ่
กลุ่มออมวันละบาท กลุ่มออมทรัพย์สัจจะ	7 (กลุ่ม)	ออมเงินรายวัน-รายเดือน	นายพงษ์ ลินสวัสดิ์ หมู่ 6 บ้านขาด ต.ชีวาน
โครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน	7 (กลุ่ม)	แก้ไขปัญหาความยากจน	นายสมนึก อยู่พิมาย หมู่ 9 ต.สัมฤทธิ์
กลุ่มโรงเรียนชานา	1 (กลุ่ม)	การจัดการความรู้ของชานา	นายพัน แก้วหิน
กองทุนข้าวชุมชน	2 (กองทุน)	ผลิตพันธุ์ข้าว	นายพงษ์ ลินสวัสดิ์
ศูนย์ผลิตข้าวชุมชน	201 คน	ผลิตพันธุ์ข้าวและพัฒนาพันธุ์ข้าว	ตำบลโบสถ์ สนง.เกษตร
กลุ่มผลิตบายศรี	10 คน	ผลิตบายศรีเพื่อใช้ในงานต่างๆ	นางกสิณา ตริยมมะเรียง
กลุ่มร้านค้าชุมชน	284 คน	จำหน่ายสินค้า	นายจงกล หมอกสูงเนิน
กลุ่มปฎิชีวนภาพ	11 (กลุ่ม)	ผลิตปฎิชีวนภาพจากวัสดุธรรมชาติ มูลสัตว์ และน้ำหมักจากหอยเชอร์รี่	นายเหมือน ทิศรัถย์ หมู่ 1 ต.กระเบื้องใหญ่
กลุ่มแปรรูปพริก	30 คน	ผลิตภัณฑจากพริก	ตำบลโบสถ์ สนง.เกษตร
กลุ่มแปรรูปสมุนไพร	12 คน	ผลิตภัณฑจากสมุนไพร	ตำบลโบสถ์ สนง.เกษตร
กลุ่มขนมไทย	28 คน	ผลิตขนมไทยด้วยสมุนไพร	นางพิมพ์พันธ์ พึ่งพิมาย

ที่มา : รวบรวมโดยคณะทำงาน โครงการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโคราช ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอพิมาย (2554)

ข. กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการโอท็อป ประชากรในอำเภอพิมายได้มีการรวมกลุ่มกันผลิตสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นตามโครงการส่งเสริมอาชีพ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” ดังนี้

ตารางที่ 104 แสดงรายชื่อกลุ่มโอท็อปในพื้นที่อำเภอพิมาย

ชื่อกลุ่มอาชีพ	ประธาน	ที่อยู่
กลุ่มแปรรูปสุกรทุ่งสัมฤทธิ์	นางเรไร จันท์กระจ่าง	67/1 บ้านสัมฤทธิ์ ต.สัมฤทธิ์
กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร	นางจรัส มิ่งมิตร	76 หมู่ 3 บ้านท่าแดง ต.สัมฤทธิ์

ตารางที่ 104 แสดงรายชื่อกลุ่มโอท็อปในพื้นที่อำเภอพิมาย (ต่อ)

ชื่อกลุ่มอาชีพ	ประธาน	ที่อยู่
กลุ่มแปรรูปอาหาร (ถั่วตัด)	คุณสิรินดา ชูชีพ	51/2 หมู่ที่ 2 ต.สัมฤทธิ์
กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า	นางคณิง จีพิมาย	150 หมู่ 2 ต.สัมฤทธิ์
กลุ่มจักสานชมรมผู้สูงอายุ	นายเชื้อ แจ่มพิมาย	150 หมู่ 5 บ้านซิม ต.สัมฤทธิ์
กลุ่มทำไม้กวาด	นายโค่น เกตุสูงเนิน	22 หมู่ 13 ต.สัมฤทธิ์
กลุ่มผลิตรูปหอม	นายสมพันธ์ วิจิตรชาคร	หมู่ 6 บ้านพุทรา ต.สัมฤทธิ์
กลุ่มประดิษฐ์งานไม้บ้านตาล	นายสมนึก แดงกลาง	3 หมู่ 9 บ้านตาล ต.สัมฤทธิ์
กลุ่มสานหมวกใบตาล	นางสินธ์ เหล็กพิมาย	หมู่ 8 บ้านคล้า ต.สัมฤทธิ์
กลุ่มทำเครื่องไหว้เจ้า	นางถวิล แก้ววิเศษ	หมู่ 6 บ้านพุทรา ต.สัมฤทธิ์
ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าว ชุมชน (ข้าวกล้อง)	นายลิ้ม แร่นพิมาย	หมู่ 4 บ้านปำรัง ต.สัมฤทธิ์
กลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานหวาย ตำบลรังกาใหญ่	คุณละม่อม ฉายพิมาย	113/1 หมู่ 16 ต.รังกาใหญ่
กลุ่มทอผ้าไทยลายจิด	นางอุไร ปันสุข	110 หมู่ 5 ต.รังกาใหญ่
กลุ่มทำผลิตภัณฑ์จากถั่ววัลย์	นายไสว แวนแก้ว	74 หมู่ที่ 9 ต.รังกาใหญ่
กลุ่มสานส้มไก่อ	นายเชื้อ แสงมณี	25/1 หมู่ 10 ต.ธารละหลอด
กลุ่มสตรีแปรรูปอาหาร	นางอุไรรัตน์ ปลื้มจิตร	141/1 หมู่ 1 ต.โบสถ์
กลุ่มทอผ้าไหม	นางเทียน เพียรไชสง	41 หมู่ 6 ต.นิคมสร้างตนเอง
กลุ่มเพาะเห็ดฟาง	นายเจริญ ปานกลาง	หมู่ 18 ต.นิคมสร้างตนเอง
กลุ่มทำข้าวหลาม	นางสุทิน ทะเลดอน	55/1 หมู่ 5 ต.กระเบื้องใหญ่
กลุ่มทำหมี่พิมาย	นางประทุม ผลนา	88/2 หมู่ 1 ต.ในเมือง
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสุกร บ้านน้อยสามัคคี	คุณลำควน วิสุทธิญาณภิมย์	3/2 หมู่ 15 ต.ในเมือง
กลุ่มทอเสื่อกก	นางสมจิตร ออพิมาย	20/3 หมู่ 1 ต.ชีวาน
กลุ่มทอเสื่อบ้านน้อย	นางทองม้วน สมจริง	10/1 หมู่ 15 ต.ในเมือง
กลุ่มแปรรูปน้ำพริก	นางสำรวม ศรีพินิจพัฒน์	327 หมู่ 8 ต.ในเมือง
กลุ่มทอผ้าฝ้าย	นางจิรัชยา กล้าพิมาย	99/2 หมู่ 12 ต.คงใหญ่
กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกก	นางทองพูนศรี อุททา	33 หมู่ 6 ต.กระซอน
กลุ่มจักสาน (เปลเรือ)	นางประคอง สร้อยพิมาย	41 หมู่ 6 ต.ท่าหลวง
กลุ่มน้ำอ้อยสดเมืองพิมาย	นายประเสริฐ ป่าขมิ้น	144/1 หมู่ 6 ต.หนองระเวียง

ตารางที่ 104 แสดงรายชื่อกลุ่มโอท็อปในพื้นที่อำเภอพิมาย (ต่อ)

ชื่อกลุ่มอาชีพ	ประธาน	ที่อยู่
กลุ่มอาชีพทอผ้าไหม	นางบุญดี โกรพิมาย	108/10 หมู่ 5 ต.หนองระเวียง
กลุ่มหัตถกรรมเครื่องหนังและ ยางพารา	คุณสุวิชัย ศักดิ์เพชร	9 หมู่ 16 ต.หนองระเวียง
กลุ่มชุมชนพัฒนาสมุนไพรไทย	คุณสุภาพ บ่มทองกลาง	119 หมู่ 13 ต.สัมฤทธิ์
กลุ่มทอผ้าบ้านโนนท้อ	นางสมโชค พิมพ์พันธ์	77 หมู่ที่ 9 ต.กระซอน
กลุ่มกระยาสารทเมืองพิมาย	นางปราณี ศรีเขียว	99 หมู่ที่ 4 ต.ในเมือง
กลุ่มผลิตภัณฑ์จากผ้า	นางสำรวย คำมณี	65 หมู่ 6 ต.รังกาใหญ่
กลุ่มผู้ผลิตกระเป่าเอกสาร	นางทองพูนศรี สุทธา	หมู่ที่ 6 ต.กระซอน
กลุ่มผลิตสุรากลั่น	นายน้อย นิพิมาย	67/3 หมู่ 14 ต.นิคมสร้างตนเอง
กลุ่มผลิตสบู่สมุนไพรเพ็ญ	คุณสุพิน มิตรปรัชญา	193 หมู่ 2 ต.ในเมือง
กลุ่มผลิตสุราแช่บ้านหนองซอน	นายสงวน บุญทอง	57/5 หมู่ 14 ต.นิคมสร้างตนเอง

ที่มา : รวบรวมโดยคณะทำงานโครงการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโครราช ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอพิมาย (2554)

3.2.5 ลักษณะทางสังคม

1) ด้านประชากร อำเภอพิมาย มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 21,538 ครัวเรือน มีประชากรจำนวน 131,113 คน เป็นชายจำนวน 65,296 คน เป็นหญิงจำนวน 65,817 คน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 105 แสดงจำนวนครัวเรือน และจำนวนประชากร อำเภอพิมาย

ชื่อตำบล/เทศบาล	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร		
		ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
ตำบลในเมือง	420	7,793	8,208	16,001
ตำบลสัมฤทธิ์	2,334	4,542	4,682	9,224
ตำบลโบสถ์	3,554	9,877	10,074	19,951
ตำบลกระเบื้องใหญ่	1,662	3,105	3,182	6,287
ตำบลท่าหลวง	1,416	2,885	2,894	5,779
ตำบลชีวาน	902	2,320	2,388	4,708
ตำบลนิคมสร้างตนเอง	1,416	5,491	5,396	10,887
ตำบลกระซอน	1,630	4,283	4,291	8,574
ตำบลดงใหญ่	2,906	5,599	5,851	11,450

ตารางที่ 105 แสดงจำนวนครัวเรือน และจำนวนประชากร อำเภอพิมาย (ต่อ)

ชื่อตำบล/เทศบาล	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		
		ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
ตำบลธารละหลอด	1,077	1,946	1,874	3,820
ตำบลหนองระเวียง	2,298	5,492	5,429	10,921
เทศบาลตำบลพิมาย	2,567	4,713	4,129	8,842
เทศบาลรั้งกาใหญ่	2,906	7,250	7,419	14,669
รวม	21,538	65,296	65,817	131,113

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอพิมาย (2553)

จากการสำรวจจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริง ณ วันสำรวจ จำแนกตามช่วงอายุ ผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับอำเภอ (จปฐ.2) ปี พ.ศ. 2554 พบว่าอำเภอพิมาย มีประชากรจำแนกตามช่วงอายุ ดังนี้

ตารางที่ 106 แสดงช่วงอายุของประชากร อำเภอพิมาย

ช่วงอายุประชากร (ปี)	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
น้อยกว่า 1 ปี	303	273	576
1 – 2	896	873	1,769
3 – 5	1,740	1,569	3,309
6 – 11	3,973	3,661	7,634
12 – 14	2,344	2,288	4,632
15 – 17	2,266	2,145	4,411
18 – 25	3,945	3,720	7,665
26 – 49	13,157	14,412	27,569
50 – 60	5,802	6,200	12,002
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	5,211	6,398	11,609
รวมทั้งหมด	39,637	41,539	81,176

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอพิมาย (2553)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงจากการสำรวจนี้อาจไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านได้

2) ด้านการศึกษา

ก. ระดับการศึกษาของประชากรในพื้นที่อำเภอพิมาย ส่วนใหญ่ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ในระดับชั้น ป.4 - ป.6 รองลงมาคือผู้ที่จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 107 แสดงระดับการศึกษาของประชากร อำเภอพิมาย

ระดับการศึกษา	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ไม่เคยศึกษา	1,188	1,471	2,659
ต่ำกว่า ป.4	3,684	3,495	7,179
ป.4-6	21,171	22,716	43,887
ม.ศ. 1-3	196	128	324
ม.1-3	5,488	4,720	10,208
ม.ศ.4-5	74	82	156
ม.4-6	2,671	3,153	5,824
ปวช.	650	536	1,186
ปวส.	639	573	1,212
ปริญญาตรี	1,198	1,665	2,863
ปริญญาโท	82	77	159
ปริญญาเอก	6	7	13
อื่นๆไม่ระบุ	2,590	2,616	5,206
รวม	39,637	41,239	80,876

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอพิมาย (2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงจากการสำรวจนี้อาจไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านได้

ข. สถานศึกษา ครูและนักเรียน อำเภอพิมายมีโรงเรียนจำนวน 62 แห่ง มีครูจำนวนทั้งหมด 781 คน มีนักเรียนจำนวน 17,284 คน โดยเฉลี่ยจำนวนครู 1 คนต่อนักเรียนประมาณ 22 คน

ตารางที่ 108 แสดงจำนวนสถานศึกษา ครู และนักเรียนจำแนกเป็นรายตำบล อำเภอพิมาย

ตำบล/เทศบาล	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนนักเรียน
เทศบาลตำบลพิมาย	4	269	6,567
ในเมือง	5	122	2,570
สัมฤทธิ์	5	56	1,176
โบสถ์	7	67	1,491
กระเบื้องใหญ่	2	42	902
ท่าหลวง	4	35	558
นิคมสร้างตนเอง	8	51	1,160

ตารางที่ 108 แสดงจำนวนสถานศึกษา ครู และนักเรียนจำแนกเป็นรายตำบล อำเภอพิมาย (ต่อ)

ตำบล/เทศบาล	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนนักเรียน
ชีวาน	4	22	455
ดงใหญ่	5	17	395
กระซอน	5	23	445
เทศบาลตำบลรังกาใหญ่	5	29	625
ธารลอด	2	9	196
หนองระเวียง	6	39	744
รวม	62	781	17,284

ที่มา : รวบรวมโดยคณะทำงานโครงการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโคราช ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอพิมาย (2554)

ค. การศึกษาอื่น ๆ อำเภอพิมายมีศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน หรือศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ระดับอำเภอจำนวน 1 แห่งและมีศูนย์บริการระดับตำบลจำนวน 12 แห่ง มีบุคลากรสายการสอนและครูอาสา จำนวน 20 คน มีนักเรียน จำนวน 1,903 คน และมีห้องสมุดประจำหมู่บ้านจำนวน 12 แห่ง

3) ด้านการสาธารณสุข

ก. สถานบริการด้านการสาธารณสุขและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในพื้นที่อำเภอพิมาย มี 28 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 109 แสดงจำนวนสถานบริการสาธารณสุข อำเภอพิมาย

สถานบริการสาธารณสุข	จำนวน (แห่ง)	หมายเหตุ
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	1	
โรงพยาบาลประจำอำเภอ	1	ขนาด 60 เตียง
โรงพยาบาลเอกชน	3	
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	19	
คลินิกแพทย์	5	
คลินิกทันตกรรม	1	
รื้อขยายแผนปัจจุบัน	3	

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพิมาย (2554)

ข. บุคลากรทางด้านสาธารณสุข (ไม่นับรวมเอกชน) ในพื้นที่อำเภอพิมายมีบุคลากรทางด้านสาธารณสุข จำนวน 998 คน ดังนี้

ตารางที่ 110 แสดงจำนวนบุคลากรทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข อำเภอพิมาย

บุคลากร	จำนวน (แห่ง)	บุคลากรต่อประชากร
แพทย์	11	11,919
ทันตแพทย์	8	16,389
เภสัชกร	11	11,919
พยาบาลวิชาชีพ	71	1,847
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	850	154
สาธารณสุขอำเภอ	1	131,113
นักวิชาการสาธารณสุข	4	32,778
เจ้าพนักงานธุรการ	2	65,557
บุคลากรสาธารณสุขประจำสถานีอนามัย	40	3,278

ที่มา : รวบรวมโดยคณะทำงาน โครงการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโครงสร้าง ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอพิมาย (2554)

ค. สถานการณ์ด้านสาธารณสุข จากข้อมูลพบว่าในพื้นที่อำเภอพิมาย มีโรคติดต่อที่จะต้องเฝ้าระวัง 10 อันดับแรกของอำเภอ โดยคิดอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนได้ดังนี้

ตารางที่ 111 แสดงการป่วยของประชากร อำเภอพิมาย

ลำดับ	ชื่อโรค	ปี 2552		ปี 2553	
		จำนวน (คน)	อัตราป่วย	จำนวน (คน)	อัตราป่วย
1	อุจจาระร่วง	120	1,737.80	124	1,729.81
2	อหิวาตกโรค	0	0	3	2.31
3	ปอดบวม	23	168.77	194	149.35
4	ไข้เลือดออก	3	6.17	42	32.33
5	ไข้ฉี่หนู (เล็ปโตสไปโรจิต)	0	0.00	7	5.39
6	คางทูม	6	10.02	88	67.74
7	วัณโรค	7	57.80	34	26.17
8	อีสุกอีใส	5	142.57	27	20.79
9	สครับ ไทฟัส	2	4.62	18	13.86
10	มือ เท้า ปาก เปื่อย	3	8.48	5	3.85

ที่มา : งานระบาดวิทยา โรงพยาบาลพิมาย (2554)

ง. อัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่าในระหว่างปี พ.ศ. 2549 – 2553 อำเภอพิมายมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร โดยใช้ อัตรา 1: 1,000 ของประชากร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 112 แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร อำเภอพิมาย

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร (คน)	อัตราการเปลี่ยนแปลง
2549	130,445	-
2550	129,897	- 0.42
2551	129,943	0.04
2552	129,899	- 0.03
2553	129,964	0.05

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2553)

4) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการป้องกัน ในพื้นที่อำเภอพิมายมีการจัดการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ มีสถานีตำรวจภูธร 2 แห่ง คอยให้บริการประชาชนในพื้นที่ คือ สถานีตำรวจภูธรพิมาย และสถานีตำรวจภูธรกระชอน

5) ด้านศาสนา ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่อำเภอพิมายนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 99 และมีวัด จำนวน 108 แห่ง พระสงฆ์ จำนวน 354 รูป

6) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอพิมายมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นผ่านวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นหลากหลายด้าน ดังนี้

- ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม ได้แก่ การกรองหล้ามุงหลังคา การสานเสื่อ การสานหวาย การสานตะกร้าจากก้านมะพร้าว การทำเครื่องมือดักจับปลา

- ภูมิปัญญาด้านการแปรรูปอาหาร ได้แก่ การทำปลาต้ม การทำน้ำตาลเมา การทำหมี่พิมาย การทำข้าวพอง การทำหมูหวาน ฯลฯ

- ภูมิปัญญาด้านการทำมาหากิน ได้แก่ การจับแมลงโดยใช้ไฟล่อ การกำจัดหอยเชอรี่โดยใช้เกล็ดหว่านตามนาข้าว การป้องกันไรไก่ ใช้กระเปาะแห้งโรยบนเล้าไก่หรือรังไข่

7) ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภอพิมายได้มีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นไว้ เช่น ภาษาพิมายสำเนียงแบบฉบับของคนพิมาย เพลงโคราช รำโทน เพลงกล่อมลูก แม่เรือยาว พากย์เรือยาว เรือกขวัณ พากย์มวย เพลงลูกทุ่งสำเนียงพิมาย หมอพื้นบ้าน เช่น หมอเป่างูสวัด หมอเป่าหมาบ้า หมอเป่าตะพั้น หมอเป่าปี่มวย หมอผี หมอคูดารา เป็นต้น

ประชาชนในตำบลในเมือง มีความเชื่อและยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ตามโบราณอย่างต่อเนื่อง เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา แม่เทียน เทศน์มหาชาติ กลืน แข่งเรือ ลอยกระทง ทำบุญตักบาตรปีใหม่ ผ้าป่า แห่นางแมว ตลอดจนการโกนผมไฟ

การคู่ขอลูกสาว งานแต่งงาน งานบวช งานกฐิน งานศพ ทำบุญร้อยวัน การรดน้ำดำหัว สงกรานต์ บุญสารทข้าวเม่า บุญสารทขนมห่อ การละเล่นพื้นบ้าน เช่น นางไซ นางอึ่ง นางกะโหลก นางซ้าง นางปลา การทำบุญขึ้นบ้านใหม่ และการทำบุญกลางบ้าน นอกจากนี้ตำบลในเมืองยังมีงานเทศกาลเที่ยวพิมาย งานแข่งเรือ พร้อมทั้งงานแสดงแสง สี เสียง ซึ่งจะจัดขึ้นในช่วงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี

8) ด้านกีฬาและนันทนาการ สวนสาธารณะที่ประชาชนสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์เพื่อการนันทนาการในเขตเมืองพิมาย ได้แก่ สวนสุขภาพฝั่งสระเพลง สวนสาธารณะ สนามแข่งเรือฝั่งน้ำมูล สวนสาธารณะประตูชัย สวนสาธารณะไทรงาม อนุสรณ์สถานย่าโม อนุสรณ์สถานนางสาวบุญเหลือ และอนุสรณ์สถานวีรกรรมทุ่งสัมฤทธิ์ สวนไทยศิลป์ (เอกชน) อ่างล้างมวก อยู่ที่ตำบลนิคมสร้างตนเอง นอกจากนี้ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งจะมีการจัดกิจกรรมประเพณีการแข่งขันกีฬาภายในเพื่อเป็นการสร้างความสามัคคีของประชาชนและเรียนรู้การทำงานเป็นทีมของแต่ละพื้นที่ด้วย

3.2.6 ลักษณะทางการเกษตร

1) การกสิกรรม อำเภอพิมายมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้นจำนวน 415,760 ไร่ มีครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 24,718 ครัวเรือน มีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ดังนี้

ตารางที่ 113 แสดงจำนวนครัวเรือนที่ปลูกพืช พื้นที่ปลูก และผลผลิตเฉลี่ยในพื้นที่อำเภอพิมาย

ลำดับที่	พืชเศรษฐกิจ	จำนวนครัวเรือนที่ปลูก	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตโดยเฉลี่ย (ตัน/ปี)
1	ข้าวนาปี	18,699	319,569	450
2	ข้าวนาปรัง	259	13,761	600
3	มันสำปะหลัง	3,800	51,169	2,932
4	อ้อย	1,312	39,245	8,000
5	ข้าวโพด (ฝักสด)	200	100	3,500
6	ไม้ผล (ส้มโชกุน ส้มโอ ส้มเขียว)	7	507	2,000
7	ผัก	120	170	200
8	แตงโม	300	1,000	5,000
9	ปอเทือง	400	4,000	80
รวม		24,718	415,760	22,162

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอพิมาย (2554)

2) ด้านปศุสัตว์ จากการสำรวจมีการทำการปศุสัตว์ในพื้นที่อำเภอพิมาย โดยพบว่า มีเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ดังนี้

ตารางที่ 114 แสดงการทำปศุสัตว์ในพื้นที่อำเภอพิมาย

ลำดับที่	ชนิดสัตว์	จำนวน	จำนวนครัวเรือน
1	โคเนื้อ	13,814	2,456
2	โคนม	1,250	129
3	กระบือ	1,460	267
4	สุกร	1,854	121
5	เป็ดเนื้อ	8,200	159
6	เป็ดไข่	952	242
7	ไก่พื้นเมือง	18,090	431
8	ไก่เนื้อ	135,243	256
9	ไก่ไข่	59,254	311
10	แพะ	99	5

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอพิมาย (2554)

3) ด้านการประมง จากข้อมูลสำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา ปี พ.ศ. 2553 พบว่า อำเภอพิมายมีการทำประมงน้ำจืด มีปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้รวมทั้งอำเภอจำนวน 331.55 ตันต่อปี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 115 แสดงปริมาณการจับสัตว์น้ำในพื้นที่อำเภอพิมาย

ชนิดสัตว์ที่จับ	ปริมาณการจับ (ตันต่อปี)
ปลาดุก	2
ปลาตะเพียน	13.60
ปลานิล	311.95
ปลาทับทิม	3
ปลาชิล	1
รวม	331.55

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา (2553)

3.2.7 ลักษณะทางอุตสาหกรรม

สถานประกอบการอุตสาหกรรมอำเภอพิมายมีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตดำเนินการและประกอบการมีจำนวน 99 แห่ง ซึ่งสามารถจำแนกตามลักษณะการประกอบการได้ดังนี้

ตารางที่ 116 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอพิมาย

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน (แห่ง)
อุตสาหกรรมเกษตร	6
อุตสาหกรรมข้าว	9
อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	11
อุตสาหกรรมอาหารสัตว์	2
อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	5
อุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้า	2
อุตสาหกรรมก๊าซ	2
อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์และ เครื่องจักรกล	19
อุตสาหกรรมก่อสร้าง	23
อุตสาหกรรมไม้	15
อุตสาหกรรมโลหะ	3
อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	2
รวม	99

ที่มา : รวบรวมโดยคณะทำงานโครงการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโครงสร้าง ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอพิมาย (2554)

3.2.8 ลักษณะทางพาณิชย์กรรม

1) สถานประกอบการด้านพาณิชย์กรรม พื้นที่อำเภอพิมายมีการประกอบการด้านพาณิชย์กรรม ดังนี้

- ธนาคาร จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

- สหกรณ์ในพื้นที่อำเภอพิมายมีทั้งหมด จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ สหกรณ์โคนมพิมาย จำกัด สหกรณ์หนองเสว จำกัด และสหกรณ์บริการเดินรถจังหวัดนครราชสีมา จำกัด สาขาพิมาย

- สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงมาตรฐาน จำนวน 6 แห่ง

2) การบริการที่พัก โรงแรม พื้นที่อำเภอพิมายมีโรงแรมที่พักจำนวน 7 แห่ง ร้านอาหารและสถานบริการอื่น ๆ จำนวน 20 แห่ง

3) การท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยว อำเภอพิมายมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่

- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย เป็นสถานที่เก็บรวบรวมหลักฐาน และจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรืองของวัฒนธรรมอีสานในอดีต โดยเฉพาะ โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุที่ค้นพบในเขตอีสานตอนล่าง โบราณวัตถุสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่นำมาจัดแสดง ได้แก่ เครื่องปั้นดินเผาโบราณ โครงกระดูก เครื่องมือ เครื่องประดับที่ทำจากสำริด และหิน ส่วน โบราณวัตถุสมัยประวัติศาสตร์ เช่น ใบเสมา แบบศิลปทวารวดี ชิ้นส่วนสถาปัตยกรรมแบบเขมร เช่น ทับหลัง หน้าบัน เสาประดับกรอบประตู ทวารบาล นอกจากนี้ยังมีประติมากรรมรูปเคารพ เช่น พระพุทธรูป เทวรูป รูปพระโพธิสัตว์ และรูปสลักศิลาพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ซึ่งพบที่ปราสาทหินพิมาย

- อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ครอบคลุมพื้นที่เมืองโบราณอันเป็นที่ตั้งของศาสนสถานที่มีความใหญ่โตและงดงามแห่งหนึ่ง คือ “ปราสาทหินพิมาย” เป็นแหล่งโบราณคดีที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ สร้างขึ้นในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 16 และมาต่อเติมอีกครั้งในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ราวต้นพุทธศตวรรษที่ 18 ซึ่งครั้งนั้นเมืองพิมายเป็นเมืองใหญ่ของขอมบนแผ่นดินที่ราบสูง

- ปราสาทหินพิมาย หันหน้าไปทางทิศใต้ อันเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงแห่งอาณาจักรขอม แผ่นผังของปราสาทแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ลานชั้นใน ซึ่งล้อมรอบด้วยระเบียงคดหรือกำแพงชั้นใน มีทางเดินกว้าง 2.35 เมตร เดินทะลุกันได้ตลอดทั้งสี่ด้าน หลังคามุงด้วยแผ่นหิน มีปราสาทประธานสร้างด้วยหินทรายสีขาวตั้งอยู่กลางลาน ฐานสี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสอง กว้าง 18 เมตร ความยาวรวมทั้งมุขหน้า 32.50 เมตร หน้าบันและทับหลังส่วนใหญ่สลักเป็นภาพเล่าเรื่องรามายณะ (รามาวตาร) และกฤษณาวตาร หน้าบันด้านหน้าของปราสาทสลักเป็นภาพศิวนาฏราช ส่วนทับหลังของประตูห้องชั้นในขององค์ปราสาทสลักเป็นภาพทางคติพุทธศาสนานิกายมหายาน ด้านหน้าปราสาทประธานเอียงไปทางซ้าย และขวามีปราสาทองค์เล็กอีกสองหลัง องค์ทางซ้ายสร้างด้วยศิลาแลง เรียกว่า ปราสาทพรหมทัต มีฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมย่อมุม กว้าง 14.50 เมตร สูง 11.40 เมตร ปราสาททางด้านขวาสร้างด้วยหินทรายสีแดง เรียกว่า ปราสาทหินแดง กว้าง 11.40 เมตร สูง 15 เมตร

- ไทรงาม ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำมูล บริเวณเขื่อนพิมายก่อนทางข้ามสะพานท่าสงกรานต์เข้าตัวอำเภอพิมายจะมีทางแยกไปเขื่อนพิมายประมาณ 2 กิโลเมตร ไทรงามแห่งนี้มีอายุประมาณ 350 ปี มีกิ่งก้านสาขามากมาย ให้ความร่มรื่นสวยงาม มีพื้นที่ครอบคลุมบริเวณประมาณ 15,000 ตารางฟุต

3.2.9 ลักษณะทางโครงสร้างพื้นฐาน

1) การคมนาคม ในพื้นที่อำเภอพิมายมีเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอจังหวัด รวมทั้งในตำบลและหมู่บ้านต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- ถนนทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 206 เป็นเส้นทางติดต่อระหว่างอำเภอพิมาย และอำเภอโนนสูง ซึ่งมีความยาว ประมาณ 10 กิโลเมตร

- ถนนทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2175 เป็นเส้นทางติดต่อระหว่างอำเภอพิมาย และอำเภอชุมพวง มีความยาว ประมาณ 40 กิโลเมตร

- ถนนทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2163 เป็นเส้นทางติดต่อระหว่างอำเภอพิมาย และอำเภอห้วยแถลง ซึ่งมีความยาว ประมาณ 30 กิโลเมตร

- ถนนทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 21370 สายพิมาย - ชุมพวง ผ่านหมู่บ้านหมู่ที่ 17 3 20 25 4 14 9 10 22 6 11 24 ใช้เส้นทางติดต่ออำเภอและตำบลใกล้เคียงมีระยะทางจากอำเภอพิมาย 17 กิโลเมตร

- ถนนทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2137 สายพิมาย – ชุมพวง ระยะทางจากอำเภอพิมายถึงตำบลรังกาใหญ่ 9 กิโลเมตร โดยเส้นทางนี้ผ่าน หมู่ 2 3 4 8 7 6 16 5 15 13 14 9 1 12 17 20 ใช้ถนนจากหมู่ที่ 10 11 ระยะทาง 5 กิโลเมตร มาร่วมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2163 ที่บ้านบุญส่งพัฒนา ตำบลนิคมสร้างตนเอง ระยะทางจากหมู่บ้านถึงอำเภอพิมาย ประมาณ 6 กิโลเมตร

- ถนนทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 206 สายพิมาย – ตลาดแค ตัดผ่านกลางตำบลระหว่างบ้านคำแขกกับบ้านเตย และมีระยะทางจากตำบลถึงอำเภอพิมาย ประมาณ 5 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางจากตัวจังหวัดประมาณ 45 นาที ทั้งรถโดยสารประจำทาง และรถยนต์ส่วนตัว

- ถนนลาดยางเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) ผ่านหมู่บ้านในตำบลในเมือง และใช้เป็นเส้นทางติดต่อระหว่างหมู่บ้านกับอำเภอ ส่วนเส้นทางคมนาคมที่ใช้ติดต่อระหว่างหมู่บ้านนั้น มีถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และถนนลูกรังบ้างเป็นบางสาย ระยะทางจากหมู่บ้านที่อยู่ไกลที่สุดถึงอำเภอ ประมาณ 12 กิโลเมตร

- ถนนสายท่าหลวง - หอนงปรือ ดำเนินการก่อสร้างโดยสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) จังหวัดนครราชสีมา (เดิม) ผิวจราจรอยู่ในสภาพค่อนข้างดี กว้างประมาณ 6 เมตร

- ถนนเลียบบคลองชลประทาน เส้นทางสายพิมาย - ดงใหญ่ อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานชลประทานทุ่งสัมฤทธิ์ ลักษณะเป็นถนนลาดยาง ผิวจราจรขรุขระ เป็นหลุมเป็นบ่อ กว้างประมาณ 5 เมตร

- เส้นทางจากอำเภอพิมายถึงเขตอำเภอจักราช เป็นถนนลาดยาง ตัดผ่านใจกลางตำบลธารละหลอดถึงเขตอำเภอจักราช ระยะทางประมาณ 27 กิโลเมตร

- เส้นทางจากตำบลธารละหลอดถึงถนนมิตรภาพ นครราชสีมา - หอนงคาย บ้านคอนขมพู อำเภอโนนสูง ระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร

- เส้นทางจากบ้านตูม หมู่ที่ 1 ถึงเขตอำเภอหนองระเวียง ซึ่งเป็นถนนลูกรัง ระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร

- ถนนลูกรัง ได้แก่หมู่ที่ 2 12 7 15 16 18 19 23 24 26 27 ใช้เส้นทางติดต่อระหว่างหมู่บ้านในตำบลโบสถ์ และตำบลข้างเคียง

- ถนนภายในตำบล มีดังนี้ ถนนคอนกรีต 18 สาย ถนนหินคลุก 30 สาย ถนนลูกรัง 33 สาย และถนนดิน 16 สาย

- ถนนลาดยางสายพิมาย - ธารละหลอด เป็นสายจากตลาดพิมายผ่านตำบลสัมฤทธิ์ในเขตของบ้านท่าแดง หมู่ที่ 3 และบ้านคล้า หมู่ที่ 8 ระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร

- ถนนลาดยางสายพิมาย - บ้านสัมฤทธิ์ สร้างโดยงบประมาณของกรมชลประทาน สร้างเพื่อประโยชน์เป็นเขื่อนกั้นน้ำมูลไม่ให้ไหลท่วมพื้นที่นา และต่อมาใช้เป็นเส้นทางคมนาคมระหว่างอำเภอพิมายกับบ้านสัมฤทธิ์ หมู่ที่ 1 บ้านสำเร็จ หมู่ที่ 13 บ้านสัมฤทธิ์พัฒนา หมู่ที่ 12 และไปเชื่อมต่อถนนมิตรภาพที่บ้านปราสาท อำเภอโนนสูง เพื่อต่อไปยังจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดขอนแก่น

- ถนนสายพิมาย - หินคาด ประมาณกิโลเมตรที่ 6-7 จะถึงทางแยกถนนสายพิทักษากร - โนนคอย ใช้เป็นเส้นทางเดินทางจากอำเภอพิมายถึงตำบลหนองระเวียงเป็นถนนลาดยาง

- ถนนคลองชลประทานสายใหญ่เป็นหลัก และถนนพนักั้นน้ำ

- ถนนตามคลองซอย 3 4 5 6 ถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้านจะเป็นถนนลูกรังและถนนหินคลุก ในฤดูฝนการคมนาคมลำบาก ระยะทางจากอำเภอพิมายถึงหมู่บ้านที่ใกล้ที่สุด 25 กิโลเมตร

- ถนนลาดยางผ่านบ้านกระเบื้องน้อย หมู่ 2 บ้านกระเบื้องใหญ่ หมู่ 4 บ้านไผ่ หมู่ 5 บ้านวัด หมู่ 8 บ้านท่ามะเขือ หมู่ 7 เป็นเส้นทางคมนาคมระหว่างหมู่บ้าน คือ ถนนสายชลประทาน

- ถนนลาดยางจากสายบ้านคำแยะ และบ้านเตย เป็นถนนลาดยาง ระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร ถึงบ้านเตย หมู่ 1 และถนนลูกรังจากบ้านเตยไปบ้านโนนกระสัง หมู่ 6 บ้านโนนทอง หมู่ 9 บ้านโนนแสวง หมู่ 11 ระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร

- ถนนสายพิมาย - ธารละหลอด ผ่านบ้านจะบก หมู่ 10 ระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางต่อไปบ้านกระเบื้องน้อย หมู่ 2

2) การโทรคมนาคมติดต่อสื่อสารในพื้นที่อำเภอพิมายมีโทรศัพท์สาธารณะประจำหมู่บ้านจำนวน 146 แห่ง มีหอกระจายข่าว จำนวน 143 แห่ง

3) ประปา พื้นที่อำเภอพิมายมีการประปาในพื้นที่ มีประปาดำบล หมู่บ้าน จำนวน 127 แห่ง

4) แหล่งน้ำ ในพื้นที่อำเภอพิมายมีแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใช้ในระดับครัวเรือนและระดับชุมชนดังนี้

ตารางที่ 117 แสดงจำนวนแหล่งน้ำในพื้นที่อำเภอพิมาย ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2554

ประเภทแหล่งน้ำ	2552		2553		2554	
	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง
บ่อส่วนตัว	968	918	968	918	7	7
บ่อสาธารณะ	0	0	1	1	118	72
บ่อน้ำบาดาล	345	300	300	279	178	125
ถังเก็บน้ำ	2,589	2,289	2,156	2,156	1,190	1,190
โอ่งน้ำขนาดใหญ่	2,134	2,134	2,015	2,015	1,289	1,289

ที่มา : ข้อมูล จปฐ.อำเภอพิมาย (2552-2554)

5) ไฟฟ้า ในพื้นที่อำเภอพิมายมีระบบไฟฟ้าใช้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านแต่ยังไม่ครอบคลุมทุกหลังคาเรือน และยังขาดระบบไฟฟ้าเพื่อแสงสว่างในพื้นที่เพื่อความปลอดภัยในการคมนาคม

3.2.10 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1) ทรัพยากรดิน อำเภอพิมายมีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย การถือครองที่ดินแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ มีที่ดินทำกินของตนเองประมาณร้อยละ 72 มีที่ดินทำกินของตนเอง แต่เช่าที่ดินเพิ่มร้อยละ 14 ไม่มีที่ดินของตนเองต้องเช่าทั้งหมดร้อยละ 12 การเช่าที่ดินส่วนใหญ่จะเช่าเพื่อทำนา ส่วนใหญ่จะมีเอกสารสิทธิ์ตามกฎหมาย

2) ทรัพยากรน้ำ อำเภอพิมายมีทรัพยากรแหล่งน้ำที่สำคัญจำนวน 18 แห่ง ดังนี้

- ลำมูล ไหลมาจากตำบลท่าหลวงมาสู่บ้านขามใต้ หมู่ที่ 6 และเข้าสู่บ้านโนนกลุ่ม หมู่ที่ 14 บ้านศาลา หมู่ที่ 3 บ้านโนนขาม หมู่ที่ 8 แล้วไหลเข้าสู่อำเภอชุมพวง เป็นลำน้ำให้ประโยชน์ในด้านการเกษตรมากที่สุดเป็นอันดับ 1 และจะมีประโยชน์มากขึ้นถ้ามีการพัฒนา

- ลำน้ำเค็ม ไหลมาจากตำบลท่าหลวงสู่บ้านกล้วย หมู่ที่ 7 และผ่านบ้านขาด หมู่ที่ 10 แล้วเข้าสู่บ้านวัดจันทร์หมู่ที่ 14 ตำบลประจักษ์ อำเภอชุมพวง เป็นลำน้ำที่ใช้ประโยชน์ในการเกษตรมากเป็นอันดับ 2 จะได้ประโยชน์มากขึ้นถ้ามีการพัฒนา

- ลำห้วยแก่ง เป็นลำห้วยที่แยกตัวจากลำน้ำมูล เชื่อมลำน้ำเค็ม เป็นแหล่งน้ำสำคัญรองลงมาจากลำน้ำมูล

- คลองกระเปา เป็นคลองส่งน้ำธรรมชาติ ระบายน้ำจากพื้นที่การเกษตรลงสู่แม่น้ำมูล เนื่องจากปัจจุบันมีสภาพตื้นเขิน จึงได้ทำการขุดลอกโดยสำนักงานชลประทานและองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง เพื่อให้สามารถระบายน้ำได้สะดวก

- คลองสะแก เป็นคลองธรรมชาติอีกแห่งหนึ่งที่ได้รับการขุดลอกโดยกรมชลประทาน เพื่อประโยชน์ในการเกษตร

- ลำน้ำเค็ม เป็นลำน้ำที่ไหลมาจากตำบลในเมือง อำเภอพิมาย ผ่านตำบลรังกาใหญ่ มาตำบลโบสถ์ ไหลจากทิศตะวันตกสู่ทิศตะวันออก ไหลผ่านหมู่ที่ 1 3 4 6 9 10 11 13 14 17 และ 20 และไหลสู่อำเภอชุมพวง

- ลำน้ำมาศ ไหลมาจากอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผ่านอำเภอห้วยแถลง สู่ตำบลโบสถ์ไหลผ่านหมู่ที่ 5 2 16 15 19 6 และ 7 ไหลสู่อำเภอชุมพวง

- ลำน้ำสนุ่น เป็นลำน้ำที่มีต้นน้ำมาจากลำน้ำมาศ ซึ่งไหลผ่านหมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 7 ลำน้ำที่ไหลผ่านตำบลโบสถ์ จะมีน้ำที่ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่เฉพาะฤดูฝนเท่านั้น ถึงหน้าแล้งน้ำจะมีปริมาณลดลงใช้ไม่ได้ตลอดปี

- ลำฉมวก เป็นแหล่งน้ำที่ได้รับน้ำจากอ่างเก็บน้ำฉมวก เป็นแหล่งน้ำที่ใช้เป็นแนวแบ่งเขตระหว่างตำบลหนองระเวียง และตำบลนิคมสร้างตนเอง เกษตรกรใช้ประโยชน์ในการทำนา

ปลูกอ้อย และปลูกพืชฤดูแล้ง หมู่บ้านที่ได้รับประโยชน์ คือ บ้านโนนหญ้านาง หมู่ที่ 8 บ้านใหม่ประชา
ทิพย์ หมู่ที่ 19 บ้านหนองระเวียง หมู่ที่ 6 บ้านหนองกุฎีงาม หมู่ที่ 17 บ้านนาดาหิน หมู่ที่ 9 และบ้านโนน
สะเดา หมู่ที่ 10

- ลำจักราช เป็นแหล่งน้ำที่ไหลมาจากอำเภอจักราช และเป็นแหล่งน้ำที่ใช้เป็นแนวแบ่งเขต
ระหว่างตำบลหนองระเวียงและตำบลธารละหลอด และตำบลหนองพลวง อำเภอจักราชบางส่วน
เกษตรกรใช้ประโยชน์ทางการเกษตรในการทำนา ปลูกอ้อย และพืชฤดูแล้ง หมู่บ้านที่ได้รับประโยชน์
คือ บ้านดอนประคู้ หมู่ที่ 13 บ้านดอนหวาย หมู่ที่ 3 บ้านจิว หมู่ที่ 4 บ้านหนองโสน หมู่ที่ 11 และบ้าน
โนนสะเดา หมู่ที่ 10

- ลำสะเทต ไหลผ่านยาว 7 กิโลเมตร ผ่านหมู่ที่ 3 2 5 และหมู่ที่ 4 นอกจากนั้นเป็นแหล่งน้ำที่
สร้างขึ้นซึ่งจะเป็นในรูปของสระน้ำประจำหมู่บ้าน บ่อน้ำตื้น และคลองซอยชลประทาน คลองซอย 3
ซ้าย ผ่านหมู่ที่ 10 3 คลองซอย 4 ซ้าย ผ่านหมู่ที่ 5 คลองซอย 4 ซ้ายแยก 1 ขวา ผ่านหมู่ที่ 1 2 คลองซอย
5 ซ้าย ผ่านหมู่ที่ 1 7 17 13 8 4 คลองซอย 6 ซ้าย ผ่านหมู่ที่ 9 6 14 13

- ลำสะเทต ไหลผ่าน หมู่ที่ 8 2 4 และ 9 คลอง จำนวน 2 แห่ง คือ คลองระหานสะแก อยู่หมู่ที่ 9
และคลองทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 บ้านดอนน้ำซับ ตำบลชีวาน

- คลองป่าช้า มีพื้นที่รับน้ำในเดือนธันวาคม ประมาณ 8 ไร่ แต่มีน้ำไม่ตลอดทั้งปี ใช้ปลูกพืชใน
ฤดูฝน พื้นที่ได้รับประโยชน์ประมาณ 50 ไร่ อยู่ในเขตบ้านกระเบื้องน้อย หมู่ 2

- ลำตลาด เป็นลำน้ำซึ่งไหลผ่านบ้านคำแย หมู่ที่ 3 บางช่วงจะมีน้ำตลอดปี

- คลองตะกุดนอก อยู่ในเขตบ้านไผ่ หมู่ที่ 5 โดยทางหมู่บ้านได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ
ดังกล่าวในการอุปโภค บริโภค และใช้เลี้ยงสัตว์ มีน้ำไม่ตลอดปี ต้องปรับปรุงเพื่อให้มีน้ำใช้ตลอดปี

- คลองโพ อยู่ในเขตบ้านท่ามะเขือ หมู่ที่ 7 มีน้ำตลอดปี

- ลำสะเทต ลำน้ำได้ไหลผ่านบ้านโนนทอง หมู่ที่ 9 มีน้ำตลอดปี

- หนองก้างปลา อยู่ในเขตบ้านเตย หมู่ที่ 1 ใช้เก็บน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค โดยมีเหมือง และคลอง
ส่งน้ำคอยเติมน้ำเข้าหนองในช่วงหน้าแล้ง

3) ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอพิมายมีพื้นที่ป่าไม้ที่สำคัญ 7 แห่ง ดังนี้

- ป่าในตำบลในเมือง มีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 540 ไร่ ตามบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ และที่
สาธารณะ

- ป่าในตำบลหนองระเวียง มีพื้นที่ป่าเป็นลักษณะป่าเสื่อมโทรม ป่าไม้พุ่มขนาดเล็ก ใช้
เป็นทำเลเลี้ยงสัตว์ และเป็นแหล่งหาอาหาร โดยมีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 1,136 ไร่

- ป่าในตำบลโบสถ์มีลักษณะเป็นป่าเสื่อมโทรม เป็นป่าไม้พุ่มขนาดเล็ก ใช้เป็นทำเล
เลี้ยงสัตว์ เป็นแหล่งหาอาหาร และพืชผักสำหรับเกษตรกร

- ป่าในตำบลรังกาใหญ่มีพื้นที่ป่าโดยประมาณ 3,450 ไร่

- ป่าในตำบลสัมฤทธิ์ สภาพเป็นที่ราบทุ่งนา จะมีต้นไม้ไม่หนาแน่น และกระจายตามหัวไร่ปลายนาหรือตามลำน้ำ ส่วนใหญ่จะเป็นละเมาะ มีต้นไม้พื้นบ้านหลากหลายชนิด เช่น ไม้ สะเดา กระถินเทพา ยูคาลิปตัส ฯลฯ จำเป็นต้องมีการปลูกป่าทดแทนตามลำน้ำสาธารณะ และที่ดินกรรมสิทธิ์ของประชาชน

- ป่าในตำบลหนองระเวียง เป็นลักษณะป่าเสื่อมโทรม ป่าไม้พุ่มขนาดเล็ก ใช้เป็นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ และเป็นแหล่งหาอาหาร โดยมีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 1,136 ไร่

- ป่าในตำบลกระซอน มีลักษณะเป็นพุ่มหนามระกำ ไม้สะแก ตามชายทุ่งที่สาธารณะ และหัวไร่ปลายนา เกษตรกรใช้ทำฟืนในการหุงต้ม

3.2.11 ด้านการเมือง

1) การเมืองระดับชาติ พื้นที่อำเภอพิมายมีสาขาพรรคการเมืองจำนวน 1 สาขา คือสาขาพรรคประชาธิปัตย์

2) การเมืองระดับท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอพิมายมีกลุ่มทางการเมืองระดับท้องถิ่นมีการแข่งขันในการเข้าไปสู่อำนาจกันมากพอสมควรในการเข้าไปบริหารจัดการท้องถิ่น

3) การเมืองภาคพลเมือง ในพื้นที่อำเภอพิมายมี คือ กลุ่มการเมืองภาคพลเมืองที่มีความเข้มแข็งและทำงานตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น สภาองค์กรชุมชนตำบลพิมาย

3.2.12 ด้านการจัดการราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

การจัดระเบียบการปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย จำแนกการปกครองตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2534 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

1) การบริหารราชการส่วนกลาง ในพื้นที่อำเภอพิมาย ได้แก่ โรงพยาบาลอำเภอพิมาย สำนักงานศาลากลาง และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

2) หน่วยงานราชการภูมิภาค ในพื้นที่อำเภอพิมาย มีจำนวน 18 หน่วยงาน ได้แก่ ที่ทำการปกครองอำเภอ สถานีตำรวจภูธร สถานีตำรวจทางหลวง สำนักงานที่ดิน สำนักงานสรรพากร สำนักงานป่าไม้ สำนักงานสถิติ สำนักงานเกษตร สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานศึกษาธิการ สำนักงานประถมศึกษา สำนักงานจัดหางาน สถานีตำรวจท่องเที่ยว และสำนักงานพัฒนาการอำเภอ

3) หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร การประปาส่วนภูมิภาค และที่ทำกาไปรษณีย์โทรเลข

4) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น อำเภอพิมายมีการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ

ก. องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอพิมายมีศูนย์ประสานงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาในพื้นที่

ข. องค์การบริหารส่วนตำบล มีสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฟิมา และเมืองการบริหารส่วนตำบล จำนวน 11 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง องค์การบริหารส่วนตำบลสัมฤทธิ์ องค์การบริหารส่วนตำบลโบสถ์ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง องค์การบริหารส่วนตำบลกระเบื้องใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลชีวาน องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมสร้างตนเอง องค์การบริหารส่วนตำบลกระซอน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง องค์การบริหารส่วนตำบลคงใหญ่ และองค์การบริหารส่วนตำบลธารละหลอด

ค. เทศบาล ในพื้นที่อำเภอฟิมา มีเทศบาลตำบล จำนวน 2 แห่ง คือ เทศบาลตำบลพิมาย และเทศบาลตำบลรังกาใหญ่

5) การปกครองท้องถิ่นที่ อำเภอฟิมา ได้มีการแบ่งเขตการปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น พุทธศักราช 2547 เป็น 12 ตำบล 208 หมู่บ้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 118 แสดงจำนวนหมู่บ้าน จำแนกตามตำบล อำเภอฟิมา

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	รายชื่อหมู่บ้าน
ในเมือง	21	บ้านในเมือง(ม.1) บ้านในเมือง(ม.2) บ้านส่วย บ้านขาม บ้านกอก บ้านนางเทริญ บ้านม่วง บ้านวังหิน(ม.8) บ้านดอนแชะ บ้านวังกลาง บ้านจีเหล็ก บ้านทองกลาง บ้านคง บ้านประคูนชัย บ้านน้อย บ้านใหม่ไทรงาม บ้านพรหมทัต บ้านวังหิน(ม.18) บ้านท่าสงกรานต์ บ้านสำโรงชัย และบ้านไทรงาม
สัมฤทธิ์	14	บ้านสัมฤทธิ์(ม.1) บ้านสัมฤทธิ์(ม.2) บ้านท่าแดง บ้านป่าร้าง บ้านซ่ม บ้านพุทรา บ้านทั้งทำนบ บ้านคล้า บ้านตาล บ้านสินสมบุรณ์ บ้านคลองรังนบ บ้านสัมฤทธิ์พัฒนา บ้านสำเร็จซ่มพัฒนา และบ้านเจียบ
โบสถ์	27	บ้านตะบอง(ม.1) บ้านลุงตามัน บ้านตะบอง(ม.3) บ้านหนองปรือ บ้านโนนไม้แดง บ้านหนองจิก บ้านหนองขาม บ้านตะคร้อ บ้านบุสามัคคี บ้านหนองไผ่ บ้านโคกขาม บ้านหนองฟาน บ้านหนองเสา บ้านหนองบึง บ้านหนองหวด บ้านหนองบอน บ้านหัวทำนบ บ้านตะเคียนงาม บ้านดอนคำแย บ้านหนองสระบึง บ้านหนองसान บ้านโนนสวรรค์ บ้านสะเดา บ้านศรีเจริญชัย บ้านหนองบัว บ้านโนนทอม และบ้านหนองฟาน
กระเบื้องใหญ่	11	บ้านเตย บ้านกระเบื้องน้อย บ้านคำแย บ้านกระเบื้องใหญ่ บ้านไผ่ บ้านโนนกระสาร บ้านท่ามะเขือ บ้านวัด บ้านโนนทอง บ้านหนองเสว และบ้านจบก

ตารางที่ 118 แสดงจำนวนหมู่บ้าน จำแนกตามตำบล อำเภอพิมาย (ต่อ)

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	รายชื่อหมู่บ้าน
ท่าหลวง	12	บ้านท่าหลวง (ม.1) บ้านท่าหลวง (ม.2) บ้านหนองบัว บ้านโนนม่วง บ้านจารย์ตำรา บ้านสนุ่น บ้านตะคร้อ บ้านขามกลาง บ้านป่ายาง บ้านสระงาม บ้านจิวพัฒนา และบ้านท่าหลวง (ม.11)
รงกาใหญ่	20	บ้านพุทรา บ้านฉกาจ บ้านช่องโค บ้านรงกาใหญ่ บ้านตะป็น (ม.5) บ้านหนองน้ำกิน บ้านรงกาโน้อย บ้านหนองโสมง บ้านพุทรา บ้านนิคมพัฒนา บ้านนิคมสามัคคี บ้านหนองรัง บ้านตะป็น (ม.13) บ้านพุทราพัฒนา บ้านตะป็น (ม.15) บ้านสามัคคี บ้านหนองคูประชาสรรค์ บ้านหนองไทร บ้านหนองโสมงพัฒนา และบ้านตะป็นรงกาสรรค์
ชีวาน	10	บ้านชีวาน บ้านดอนเขว้า บ้านหมัน บ้านโนนพะเนียม บ้านทับควาย บ้านชาด บ้านโนนสามัคคี บ้านดอนน้ำซับ บ้านโนนตะโก และบ้านทุ่งพิภูลทอง
นิคมสร้างตนเอง	22	บ้านบุญสิงพัฒนา บ้านจิงทัศนากกร บ้านทวิสงเคราะห์ บ้านจันงภูมิเวทย์ บ้านเทพหัสตินทร์ บ้านใหม่ลมวก บ้านโนนกระเมื่อง บ้านหนองหัวช้าง บ้านบ่อสาบ บ้านสะแดงาม บ้านโพธิ์งาม บ้านหนองหญ้าขาว บ้านโนนสูง บ้านหนองซอน บ้านถาวรพัฒนา บ้านใหม่ลมวกเหนือ บ้านบดินทร์เดชา บ้านสายชลพัฒนา บ้านหนองสะแก บ้านบุญส่งสามัคคี บ้านพิทักษ์พัฒนา และบ้านจันงคพัฒนา
กระซอน	20	บ้านกระซอน บ้านดงน้อย บ้านตลาดประคู้ บ้านกระเบื้อง บ้านโนนตะแบก บ้านโนนพุทรา บ้านหว้า บ้านดุมเมือง บ้านโนนท้อ บ้านโนนฝักชี บ้านเมืองบัวน้อย บ้านโนนสำโรง บ้านเมืองบัวใหญ่ บ้านไทรโยง บ้านโนนตาหล่า บ้านดงน้อยพัฒนา (ม.15) บ้านชาด บ้านดงน้อยพัฒนา (ม.18) บ้านสำโรงใหญ่ และบ้านโนนเกตุ
ดงใหญ่	20	บ้านดงใหญ่(ม.1) บ้านโนนโขงโลง บ้านศาลา บ้านช้อยงาม บ้านดงใหญ่ (ม.5) บ้านขามไต้ บ้านกล้วย บ้านโนนขาม บ้านมะกอก บ้านกาชาด บ้านสำโรง-ช่องแมว บ้านรัตนภพ บ้านดงเย็น บ้านโนนกลุ่ม บ้านโนนกระเพรา บ้านโนนชาด-หนองไผ่ล้อม บ้านดงใหม่ บ้านกล้วยสามัคคี บ้านใหม่โขงโลง และบ้านเก่าพัฒนา
ธารละหลอด	14	บ้านดุม บ้านยาง บ้านละหลอด บ้านโนนหลักเกี่ บ้านโนนกระหาด บ้านโนนสูง บ้านหวาย บ้านสวนขา บ้านวังม่วง บ้านขามตามูข บ้านมะค่า บ้านโนนกราด บ้านโนนโพธิ์ และบ้านยางน้อย

ตารางที่ 118 แสดงจำนวนหมู่บ้าน จำแนกตามตำบล อำเภอพิมาย (ต่อ)

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	รายชื่อหมู่บ้าน
หนองระเวียง	20	บ้านหนองใหญ่ บ้านหนองขาม บ้านคอนหวาย บ้านโัว บ้านหนองบัวคำ บ้านหนองระเวียง บ้านมาบประคู้ บ้านโนนหญ้านาง บ้านนาตาหิน บ้าน โนนสะเดา บ้านหนองโสน บ้านเพชร บ้านคอนประคู้ บ้านหัวถนน บ้าน โจด บ้านก้าวพัฒนา บ้านหนองกุฎิงาม บ้านน้ำตาลพัฒนา บ้านใหม่ทิพย์ประชา บ้านทรัพย์โพธิ์งาม

ที่มา : รวบรวมโดยคณะทำงาน โครงการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโคราช ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอพิมาย (2554)

3.2.13 การวิเคราะห์ศักยภาพของอำเภอพิมาย

จากการจัดการประชุมเมื่อวันที่ 26 กันยายน พ.ศ.2554 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนรวมทั้งสิ้น 86 คน ประกอบด้วย ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ 65 คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักธุรกิจ 3 คน หน่วยราชการต่าง ๆ 9 คน เยาวชน 9 คน ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีส่วนร่วมในการระดมสมองและวิเคราะห์ศักยภาพของอำเภอดังนี้

1) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่เป็นปัจจัยหนุนและปัจจัยที่เป็นปัญหาและมีผลต่อการพัฒนาพื้นที่อำเภอพิมายสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 119 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอพิมาย

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - อำเภอพิมายเป็นพื้นที่ที่มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย - เป็นอำเภอที่มีพื้นที่สำหรับการเกษตรมากกว่าพื้นที่ลักษณะอื่น ๆ - มีแม่น้ำมูล เป็นแม่น้ำสายหลัก ลำน้ำกึม - มีเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สะดวก และรวดเร็ว - มีสิ่งแวดล้อมที่ดี แหล่งน้ำธรรมชาติ พื้นที่สาธารณะ ทำเลเลี้ยงสัตว์ สวนสาธารณะ 	<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การระบายน้ำล่าช้า ฝายที่เข้าในคลองสาธารณะ สิ่งก่อสร้างขวางทางน้ำ (ถนน) แม่น้ำลำคลอง ดินเงิน ขยะและวัชพืชอุดตัน - มีพื้นที่รับน้ำไม่เพียงพอ - ถนนหลายสายในพื้นที่ระดับอำเภอ และระดับตำบลชำรุดเป็นหลุมเป็นบ่อ - ที่จอดรถนักท่องเที่ยวไม่พอเพียง

ตารางที่ 119 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอพิมาย (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีผู้นำองค์กรที่เข้มแข็งมีองค์กรจัดกิจกรรมดี ๆ - มีวัฒนธรรมที่ดีงาม รวมทั้งมีแหล่งโบราณสถานที่สำคัญของชาติ - มีสถานบันการศึกษาให้บริการการศึกษาในห้องถิ่นตั้งแต่ก่อนวัยเรียนถึงระดับอุดมศึกษา - มีสภาเด็กและเยาวชนทำกิจกรรมรณรงค์งานประเพณีปลอดเหล้า ที่ดำเนินการโดยกลุ่มองค์กรในพื้นที่ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังมีการทำกิจกรรมอื่น ๆ ด้วย เช่น บีบอย ตั้งวงดนตรี เยาวชนพายเรือ แข่งเรือ - เป็นพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน ที่มีคุณค่าต่อคนในสังคมโดยรวม - มีกลุ่มที่ทำกิจกรรมที่เป็นการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การทำหมี่พิมาย และอื่น ๆ - มีกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันเพื่อประกอบอาชีพและขับเคลื่อนงานพัฒนาที่สร้างสรรค์กับเมืองพิมายอย่างต่อเนื่อง 	<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนในพื้นที่ ไม่มีความสามัคคี - ขาดการรวมกลุ่มในการบริหารจัดการในการพัฒนาให้เป็นระบบรูปธรรมทำงาน - ค่านิยมคนพิมายมีความเรียบง่ายเกินไป - ปัญหาเสพติด มีการกระจายตัวจากผู้ใหญ่ไปสู่วัยรุ่น จากวัยรุ่น ไปสู่เด็ก เด็กติดยาบ้า คม กาว เด็กเดินยาบ้า เด็กขายยาบ้า - เยาวชนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ขับรถมอเตอร์ไซด์เสียงดัง การทะเลาะวิวาท เยาวชนค้าประเวณี การแข่งรถในยามวิกาล มีแม่วัยใสมากขึ้น เด็กเรียนไม่จบ เด็กหนีเรียน - มีร้านเกมที่เป็นแหล่งมั่วสุม มีการขายซีดีเถื่อน มีร้านเหล้าใกล้โรงเรียน มีสถานบริการมากขึ้น - ปัญหาครอบครัว พ่อแม่ไม่มีเวลา หย่าร้างกัน เด็กกำพร้า เด็กอยู่กับตา ยาย หรือ อยู่กับพ่ออยู่กับญาติ - ประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญกับเรื่องการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในวิถีชีวิตในยุคปัจจุบันน้อยลง

ตารางที่ 119 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอพิมาย (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p><i>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกข้าวจำนวนมาก และเป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มัน อ้อย ฯลฯ และแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิทุ่งสัมฤทธิ์ - มีผลิตภัณฑ์สินค้าโอท็อปที่สำคัญของพื้นที่ที่มีความหลากหลาย เช่น เส้นหมี่พิมาย ข้าวพอง ผลิตภัณฑ์เครื่องหยา และอื่น ๆ - มีกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในทุกตำบล และมีการทำงานเชื่อมโยงกันในทุกระดับ เช่น กลุ่มอาชีพทอผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มออมทรัพย์ - มีโรงงานน้ำตาล โรงงานแปรงมันสำปะหลัง โรงงานเกลือปรุงรสปริมาณ โรงงานรองเท้า โรงงานกระเป๋ - มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง ที่จะเป็นแหล่งสร้างรายได้ของคนในท้องถิ่น และเป็น การกระตุ้นให้เกิดกระบวนการรวมกลุ่มอาชีพของคนในท้องถิ่น 	<p><i>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - โรงงานในพื้นที่ปล่อยน้ำเสีย ปล่อยน้ำเค็ม เช่น โรงงานมันสำปะหลัง โรงงานเกลือ โรงงานน้ำตาล - ประชาชนในพื้นที่มีหนี้สินสูง โดยเฉพาะหนี้นอกระบบและมีอัตราดอกเบี้ยที่สูง - ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูงขึ้นและปริมาณผลผลิตได้น้อยลง - เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังทำการเกษตรแบบเดิม ไม่มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปปรับใช้ - เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อการพัฒนาอาชีพของตนเองมีน้อย - เกษตรกรในพื้นที่มีหนี้สินจำนวนมาก จากการทำการเกษตรและการส่งบุตรหลานเรียนหนังสือ
<p><i>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีข้าราชการและอาสาสมัครเป็นที่พึ่งของประชาชนได้บ้าง - มีกลุ่มองค์กรเมืองภาคพลเมืองในพื้นที่กระจายอยู่ในหลายตำบลของอำเภอพิมาย - มีอาสาสมัครที่ทำงานตรวจสอบเรื่องการเลือกตั้งในพื้นที่จำนวนมาก 	<p><i>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - การทำงานของท้องถิ่นขาดการประสานงานในระดับชุมชนหมู่บ้าน - ประชาชนในพื้นที่มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งทุกระดับ ทำให้มีความขัดแย้งกันแบ่งพรรคแบ่งพวกกันมากขึ้น - ประชาชนโดยส่วนใหญ่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม - มีความไม่โปร่งใสในการบริหารจัดการงบประมาณทำให้การพัฒนาพื้นที่มีความล่าช้า

ตารางที่ 119 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอพิมาย (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - อำเภอพิมายเป็นอำเภอที่มีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อที่หลากหลาย - มีโบราณสถานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ - มีงานประเพณีที่ยิ่งใหญ่ระดับชาติ คือ งานเทศกาลเที่ยวพิมายที่มีการจัดเป็นประจำทุกปี - มีกลุ่มเยาวชนให้ความสนใจต่อประเพณีท้องถิ่นบ้าง 	<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดการถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นสู่รุ่นลูกหลาน - ขาดการรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบเพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้และกระจายองค์ความรู้เรื่องประเพณี ความเชื่อท้องถิ่น

2) การวิเคราะห์ โอกาส และอุปสรรคหรือข้อจำกัด ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาพื้นที่อำเภอพิมายสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 120 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอพิมาย

โอกาส	อุปสรรค/ข้อจำกัด
<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีโครงการพัฒนาพื้นที่ถนนสี่เลนเข้าไปในพื้นที่อำเภอพิมาย - มีชลประทานเข้ามาช่วยเหลือน้ำบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ 	<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สภาพภูมิอากาศที่มีความแปรปรวนสูงทำให้มีผลต่อการผลิตภาคการเกษตรในพื้นที่ - อำเภอพิมายมักจะมีปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝนทุกปี และยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ - โรคระบาดของพืช เช่น เพลี้ยกระโดด หนอนกอข้าว และอื่น ๆ
<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีนโยบายเกี่ยวกับการศึกษา มีทุนเรียนฟรี เป็นโอกาสของประชาชนคนยากจนในพื้นที่ - มีการจัดการอบรม สัมมนาจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความรู้แก่ผู้นำ คนในชุมชนมีการศึกษาสูง มีประสบการณ์กลับมาพัฒนาหมู่บ้าน เป็นการระดมความสามารถ 	<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - นโยบายจํานำข้าวไม่ใช่การแก้ปัญหาความยากจนที่แท้จริง - นโยบายรัฐไม่ค่อยชัดเจน เรื่องการขายข้าวชาวนาเสียเปรียบพ่อค้า - เทคโนโลยีที่มีมาก ทำให้คนหลงผิด และใช้เทคโนโลยีไปในทางที่ไม่เหมาะสม

ตารางที่ 120 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอพิมาย (ต่อ)

โอกาส	อุปสรรค/ข้อจำกัด
<p><i>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่เน้นการพัฒนาอาชีพ - ทางด้านการเกษตรที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ - เจ้าหน้าที่ราชการมีการส่งเสริมเรื่องการพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ - กระแสแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง - การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในระดับจังหวัดนครราชสีมา - มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวในพื้นที่มากกว่า 300,000 คนต่อปี 	<p><i>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - การเปิดการค้าเสรีและอาเซียนเป็นหนึ่งเดียว ทำให้เกษตรกรต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูงขึ้น - เกษตรกรไม่สามารถควบคุมราคาค่าต้นทุนปัจจัยการผลิตได้ - เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาผลผลิตทางการเกษตรได้เอง - กลไกทางการตลาดเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลด้านการเกษตร - โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ - แรงงานในโรงงานเริ่มมีแรงงานต่างด้าวมากขึ้น
<p><i>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ราชการมีโครงการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง - ส่วนราชการมีโครงการฝึกอบรมและพัฒนาเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน 	<p><i>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง และการเมืองในระดับประเทศเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี - การเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยทำให้การสนับสนุนงานพัฒนาในพื้นที่ไม่มีความต่อเนื่อง - ปัญหาการคอร์รัปชันในทุกระดับทำให้การพัฒนาไม่ลงไปถึงประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน
<p><i>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - อาเซียนเป็นหนึ่งเดียว เป็นโอกาสให้เด็กในพื้นที่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมของเพื่อนบ้านมากขึ้น - การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยการพัฒนาโฮมสเตย์เป็น โอกาสของการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อของท้องถิ่น - ส่วนราชการให้ความสนใจต่อการจัดงานประเพณีประจำปีของอำเภอพิมาย 	<p><i>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - สื่อกระแสหลักที่มีการนำเสนอวัฒนธรรมใหม่ อยู่ตลอดเวลา และเข้าถึงทุกครัวเรือน - หน่วยงานราชการและรัฐบาลให้ความสำคัญต่อการใช้ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาน้อย

3.2.14 ข้อเสนอแนะการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพ

จากการจัดเวทีอำเภอพิมาย ที่ประชุมได้มีการนำเสนอให้มีการขับเคลื่อนประเด็นเพื่อนำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพทั้งภาครัฐ (ส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น) ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ ประชาชน นักวิชาการ ปราชญ์ชาวบ้าน นักการเมือง และอื่น ๆ รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไปพร้อมกับการขับเคลื่อนงานปฏิรูปโคราช จึงมีข้อเสนอแนะให้ทำงานผ่านการขับเคลื่อนงานเชิงประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ประเด็นการพัฒนาคน และการพัฒนาเยาวชน เพราะเห็นว่าคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญของพื้นที่ ดังนั้นจำเป็นต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพคน และประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในอนาคต

ประเด็นที่ 2 ประเด็นการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากอำเภอพิมายยังไม่มีระบบการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันระหว่างประชาชนและราชการในพื้นที่ โดยการให้คนในพื้นที่และองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกระดับได้ร่วมกันคิด ค้นหา ปัญหาหลัก สาเหตุ และวิธีการแก้ไขปัญหาของพื้นที่

ประเด็นที่ 3 ประเด็นการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะของเด็กและเยาวชนของพื้นที่อำเภอพิมาย รวมทั้งสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่อำเภอพิมาย

ประเด็นที่ 4 ประเด็นการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ เน้นเรื่องการพัฒนาวิถีการทำมาหากินของประชาชนในพื้นที่อำเภอพิมาย ที่จะเป็นการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ หรือเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของฐานล่าง ซึ่งเป็นเศรษฐกิจของประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอให้มีความเข้มแข็งและเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาความยั่งยืนทางเศรษฐกิจของจังหวัดนครราชสีมา